

C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY

Státní pokladna (SP) zahrnuje veřejné peněžní prostředky, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny územním rozpočtům, Evropské unii, Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, dále na účtu řízení likvidity státní pokladny, na účtech mimorozpočtových prostředků organizačních složek státu, státních fondů a dalších účtech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Ke správě stanovených peněžních prostředků státní pokladny slouží, v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tzv. **souhrnný účet státní pokladny**, na kterém je soustředěna většina výše uvedených veřejných prostředků včetně výnosů z prodeje státních dluhopisů. Zůstatek prostředků na souhrnném účtu je využíván při řízení likvidity státní pokladny prostřednictvím obchodování s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami s cílem minimalizace výdajů spojených s obsluhou státního dluhu.

Souhrnný účet státní pokladny

Ukazatel	v mil. Kč			
	30.9.2008 (1)	30.9.2009 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	10 473	-87 296	-97 769	-833,5
2. Sdílené daně určené územním rozpočtům - saldo	12 500	9 997	-2 503	80,0
3. Sdílené příjmy ES a SR - saldo	646	493	-153	76,3
4. Sdílené daně určené SFDI, SFŽP - saldo	641	554	-87	86,4
5. Prostředky na účtech SFA	37 503	245 892	208 389	655,7
- toho: prostředky na umělovacím účtu	27 044	234 072	207 028	865,5
6. Účet řízení likvidity státní pokladny	-112 997	-176 988	-63 991	156,6
7. Účet financování státního dluhu				
8. Rezervní fondy a FKSP OSS - zůstatek	51 248	1 865	-49 383	3,6
A. Celková pozice státní pokladny (1. až 8.)	14	-5 483	-5 497	
B. Účet hospodaření státního rozpočtu		5 498	5 498	
C. Souhrnný účet státní pokladny (A+B)	14	15	1	107,1

Z tabulky je patrné, že souhrnný účet státní pokladny je v posledních letech tvořen především prostředky na účtech státních finančních aktiv a prostředky rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP). V 1. až 3. čtvrtletí 2009, stejně jako v roce 2008,

byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány kromě prostředků účelově určených ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), především prostředky získané emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení **prostředků umořovacího účtu** v rámci souhrnného účtu SP se proti roku 2008 výrazně zvýšilo (o 207,0 mld. Kč), když na druhé straně došlo k výraznému poklesu zapojení **prostředků rezervních fondů** organizačních složek státu, jejichž zůstatek k 30.9.2009 dosáhl 1,9 mld. Kč (vč. zůstatku FKSP), což znamenalo meziroční snížení o 49,4 mld. Kč (vliv novely rozpočtových pravidel, kterou byly zrušeny převody nečerpaných výdajů organizačních složek státu do rezervních fondů a usnesení vlády č. 122/26.1.2009, kterým byly převedeny prostředky rezervních fondů OSS ve výši téměř 32 mld. Kč do příjmů státního rozpočtu na snížení schodku rozpočtu).

Ke konci září 2009 byl na souhrnném účtu SP vykázán zůstatek **ve výši 15 mil. Kč** (podrobněji viz tabulku č. 6 v příloze). Tento byl součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 87,3 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 726,8 mld. Kč a výdaji ve výši 814,1 mld. Kč,

- **zůstatku sdílených daní určených územním rozpočtům ve výši 10,0 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní ve výši 117,1 mld. Kč a skutečným převodem těchto daňových příjmů územním rozpočtům ve výši 107,1 mld. Kč (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – kraje a obce – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů),

- **zůstatku sdílených příjmů (cla) Evropských společenství (ES) a státního rozpočtu ve výši 0,5 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi celkovými příjmy ve výši 4,9 mld. Kč a jejich převody do rozpočtu ES (3,4 mld. Kč) a do státního rozpočtu (1,0 mld. Kč),

- **zůstatku sdílených daní určených státním fondům (SFDI a SFŽP) ve výši 0,6 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi jejich nárokem (11,0 mld. Kč) a převodem (10,4 mld. Kč),

- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 245,9 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 234,1 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 5,1 mld. Kč, na umořovacím účtu úvěrů EIB 2,2 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních

účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 1,6 mld. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 1,0 mld. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 0,7 mld. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 0,7 mld. Kč, na účtu státních finančních rezerv 0,3 mld. Kč, na účtu výnosů a nákladů spojených s likvidací federálních orgánů 0,1 mld. Kč a dalších),

- **zůstatku na účtech rezervních fondů a FKSP** organizačních složek státu ve výši **1,9 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a jejich čerpání převodem do příjmů kapitol, resp. saldo tvorby a čerpání FKSP,

- **zůstatku účtu řízení likvidity státní pokladny a účtu financování státního dluhu¹** ve výši **-177,0 mld. Kč**, který představoval dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,

- **zůstatku účtu hospodaření státního rozpočtu²** ve výši **5,5 mld. Kč**, který je účtem pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Řízení likvidity státní pokladny v lednu až září 2009, tj. vyrovnávání nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v průběhu roku, se proti loňskému 1. až 3. čtvrtletí mírně zlepšilo, když průměrný denní stav nevyužitých prostředků na souhrnném účtu státní pokladny dosahoval 37 mil. Kč proti 40 mil. Kč v roce 2008. Průměrný denní objem reinvestovaných prostředků na účtu řízení likvidity SP byl v meziročním srovnání vyšší (119,5 mld. Kč proti 114,5 mld. Kč v roce 2008). Souviselo to především s výrazně vyšším zapojením vkladových účtů státních finančních aktiv (průměrný denní stav v 1. až 3. čtvrtletí 2009 představoval 155,5 mld. Kč proti 46,5 mld. Kč v předchozím roce), když v opačném směru působilo nižší zapojení rezervních fondů organizačních složek státu

¹ Účet „Financování státního dluhu“ (ÚFSD) je aktivně-pasivní účet (v rámci SFAP) sloužící ke krytí (přechodného) schodku státního rozpočtu ke konci roku stanovenými vybranými zdroji souhrnného účtu státní pokladny. „Vypůjčené“ zdroje SP jsou evidovány jako pasivum na ÚFSD, které je v následujícím roce umořeno (prostředky jsou „vráceny“) z emisní činnosti.

² Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).

(vč. FKSP) do souhrnného účtu SP (průměrný denní stav 7,2 mld. Kč proti 70,4 mld. Kč v roce 2008). O něco nižší než v předchozím roce byly průměrné zůstatky účtů určených pro převod daní územním samosprávným celkům, státním fondům a Evropské unii. Záporné bylo zapojení prostředků státního rozpočtu - průměrné denní saldo státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí roku 2009 bylo schodkové ve výši 52,6 mld. Kč, když ve stejném období roku 2008 byl průměrný denní schodek 9,8 mld. Kč. Meziroční nárůst průměrného denního zůstatku na účtech státních finančních aktiv dosáhl výše 109,0 mld. Kč a byl ovlivněn především nárůstem zůstatku umořovacího účtu (o 207,0 mld. Kč; zde jde o rozdíl koncových stavů k 30.9.2009 a 2008, nikoli průměrných denních stavů):

Průměrné denní stavy*)	Saldo běž. hospodaření SR	Zůstatky účtů pro převod daní USC, SF a EU	Vkladové účty SFA	Účet řízení likvidity SP	Účet financování st. dluhu	Rezervní fondy a FKSP OSS	Celková pozice SP	Účet hospodaření SR	Souhrnný účet SP
	1	2	3	4	5	6	7=1 až 6	8	9=7+8
leden - září 2009	-52 570	6 340	155 456	-119 461	-54	7 206	-3 083	3 120	37
2008	-9 834	7 580	46 470	-114 534		70 358	40		40
rozdíl	-42 736	-1 240	108 986	-4 927	-54	-63 152	-3 123	3 120	-3

*) počítáno na pracovní dny

Průměrný denní zůstatek finančních prostředků na souhrnném účtu státní pokladny v lednu až září 2009 **představoval 37 mil. Kč** a proti 1. až 3. čtvrtletí 2008 se snížil o 3 mil. Kč. Tvořily jej průměrný denní schodek státního rozpočtu (-52,6 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech pro převod sdílených daní územních samosprávních celků, státních fondů a Evropské unie (6,3 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech státních finančních aktiv (155,5 mld. Kč), na účtu řízení likvidity SP (-119,5 mld. Kč), na účtu financování státního dluhu (-54 mil. Kč), na účtu hospodaření státního rozpočtu (3,1 mld. Kč) a průměrný denní zůstatek rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu (7,2 mld. Kč).

Z volných prostředků souhrnného účtu bylo prostřednictvím účtu řízení likvidity státní pokladny **umístěno do krátkodobých operací** (reverzní repo operace nebo buy & sell operace) s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami **v průměru denně 119,5 mld. Kč** (ve stejném období roku 2008 to bylo 114,5 mld. Kč). Průměrný denní stav volných (nevyužitých) prostředků na souhrnném účtu SP (37 mil. Kč) byl proti roku 2008 nižší o 3 mil. Kč.